

Fylkesmannen
i Østfold

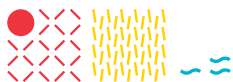
Veileder for RMP

- med foreløpige satser

Tilskudd til regionale miljøtiltak for jordbruket i Østfold 2015-2017
Søknadsfrist 15. oktober

Under revisjon
-ferdig august 2017

Innhold

Rett miljøtiltak på rett sted!	3
Husk de regionale miljøkravene!.....	4
Om RMP-tilskudd	6
Hvordan søker du?.....	7
Verdt å vite... ..	8
Tilskuddsordningene	9
Tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst	10
Ingen / utsatt jordarbeiding	10
Høstharving	11
Direktesådd høstkorn	11
Fangvekster sådd sammen med vekster	11
Fangvekster sådd etter høsting	12
Grasdekte vannveier	12
Vegetasjonssone (buffersone)	13
Andre grasdekte arealer	14
Stubb i flomutsatte og vassdragsnære områder	14
Vedlikehold av fangdammer	15
Utsatt omlegging av eng	15
Miljøavtale	15
Tiltak for å redusere bruk av kjemiske plantevernmidler	16
Ugrasharving	16
Tiltak for å ivareta landbrukets kulturlandskap	17
Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap	17
Skjøtsel av særegne landskapselementer	18
Drift av beitelag	18
Tiltak for å ivareta biologisk mangfold	19
Skjøtsel av slåttemark	19
Skjøtsel av styvingstrær	20
Slått av biologisk verdifulle arealer	20
Beite av biologisk verdifulle arealer	21
Bevaringsverdige husdyrraser	21
Tiltak for bevaring av kulturmiljøer og kulturminner	22
Skjøtsel av gravminne	22
Skjøtsel av gravfelt	22
Skjøtsel av automatisk freda kulturminner	23
Skjøtsel av rydningsrøyser	23
Skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder	24
Skjøtsel av bakkemurer/steingjerder, trekker/alléer og skigarder	25
Tiltak for friluftsliv og tilgjengelighet	26
Vedlikehold av ferdselsårer i jordbruket	26
RMP-forskriften for Østfold fylke	27
Definisjoner	30

Rett miljøtiltak på rett sted!

Ved å gjennomføre rett miljøtiltak på rett sted vil jordbruket bidra til renere vassdrag og til å vedlikeholde et åpent kulturlandskap med biologisk mangfold og kulturminner.

Det er også viktig at du som bonde kjenner de regionale miljøkravene i området du driver. I tillegg bør du kjenne til hvilke ytterligere tiltak du kan gjøre på din gård for å redusere forurensing og bidra til et velholdt kulturlandskap.

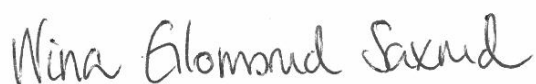
Du kan få tilskudd for tiltak som reduserer forurensing og tiltak som fremmer verdiene i kulturlandskapet. Det finnes tiltak som passer i ulike produksjoner og områder.

Tiltakene du kan søke tilskudd for, er beskrevet i denne veilederen. Tilskuddene er ment som betaling for utført skjøtselarbeid i kulturlandskapet, eller som en erstatning for økt risiko eller lavere avling.

Disse regionale miljøtilskuddene er midler som er fremforhandlet i jordbruksavtalen. Kommunene har fått ansvaret for å behandle søknadene og for å kontrollere at midlene brukes i henhold til intensjonene. Vær derfor nøye med å følge vilkårene for tiltakene du søker tilskudd for, i tillegg til å følge de regionale miljøkravene. Hvis du ikke oppfyller de regionale miljøkravene, eller om du gir feilopplysninger i din RMP-søknad kan din utbetaling avkortes helt eller delvis.

Takk for at du bidrar!
Lykke til med årets miljøinnsats og vekstsesong.

Med vennlig hilsen

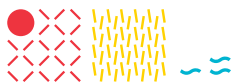

Nina Glomsrud Saxrud
Landbruksdirektør hos Fylkesmannen i Østfold

Denne veilederen gjelder for
2015-2017

Det vil ikke bli sendt ut ny veileder i 2016 og 2017.
Eventuelle oppdateringer vil kun være tilgjengelig i
nettversjonen av veilederen, som vil ligge
på hjemmesiden vår.

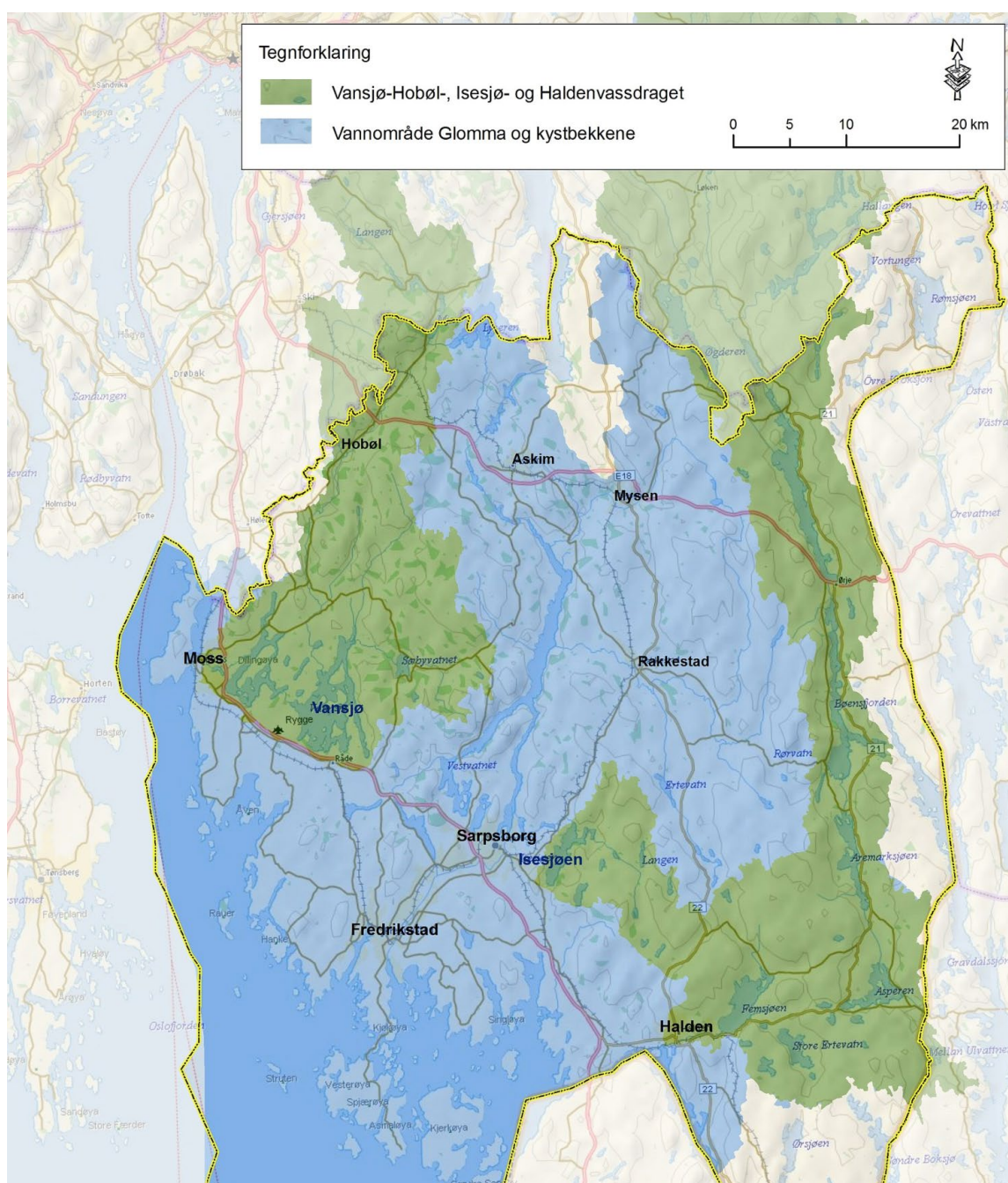
Husk de regionale miljøkravene!

I Østfold har Fylkesmannen fastsatt to forskrifter som setter spesielle krav til miljøtiltak i jordbruket. Disse er:

1. Forskrift om regionale miljøkrav i Haldenvassdraget, Vansjø-Hobølvassdraget og Isesjø. Oslo, Akershus og Østfold
2. Forskrift om regionale miljøkrav i vannområdene Glomma sør for Øyeren, Haldenvassdraget og Morsa, Østfold

Kartet viser hvor disse forskriftene gjelder. Forskriftene er nesten likelydende, men det er strengere krav i Haldenvassdraget, Vansjø-Hobølvassdraget og Isesjø.

Forskriftene finner du på hjemmesiden vår www.fylkesmannen.no/ostfold og på www.lovdatab.no.

Miljøkravene

1. Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Disse skal ligge i stubb. Hvis arealet høstpløyes, skal det anlegges grasdekt vannvei.
2. Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten.
3. Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra jordbruksareal.

I tillegg gjelder følgende krav for Vansjø-Hobølvassdraget, Haldenvassdraget og Isesjø:

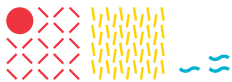
4. Arealer med erosjonsrisiko 3 og 4 skal ikke jordarbeides om høsten. Lett høstharving tillates likevel til høstkorn på arealer som ikke er omtalt i miljøkrav punkt 1, 2 og 3.

Nærmere definisjoner:

- Erosjonsutsatte dråg: Arealer med forsenkinger og daldrag i terrenget der det forekommer konsentrert overflateavrenning som gir tydelige erosjonsspor.
- Flomutsatte arealer: Arealer som oversvømmes ofte. Dette må vurderes lokalt av den enkelte søker.
- Buffersone: Et belte med flerårig vegetasjon langs vassdrag, som regel gras, med minimum 6 meters bredde. Alternativt kan det legges igjen et areal med stubb på minimum 20 meters bredde som ikke jordarbeides om høsten for arealer med korn. Buffersone kommer i tillegg til kravet om minst 2 meter naturlig vegetasjon langs vassdrag. Dersom det er et belte med minst 8 meter naturlig vegetasjon langs vassdraget, er dette tilstrekkelig for å oppfylle miljøkravet i punkt 3.
- Vassdrag: Stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, altså innsjø, bekk og elv.

Foto: Svein Skøien

Om RMP-tilskudd

Regionalt miljøprogram (RMP) for Østfold er utarbeidet av Fylkesmannen i samarbeid med næringsorganisasjonene i landbruket, kommunene og Østfold fylkeskommune.

RMP inneholder mål for miljøinnsatsen i jordbruket i fylket og er en del av Regionalt bygdeutviklingsprogram for Østfold. I jordbruksavtalen 2015 er det bestemt at RMP skal gjelde til og med 2017.

RMP-tilskudd

Vi har en rekke tilskuddsordninger for å nå miljømålene i Østfoldjordbruket. Tilskuddene er rettet mot redusert avrenning, redusert bruk av plantevernmidler, bevaring av kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner, kulturmiljøer og ferdsel i landskapet. Kommunen er vedtaksmyndighet.

Tilskuddene er en del av jordbruksavtalen. Tilskuddsordningene og foreløpige satser er fastsatt sammen med næringsorganisasjonene og Landbruksdirektoratet. Satsene blir justert etter søknadsfristen for å tilpasse forbruket til den økonomiske rammen som er avsatt for Østfold. Denne er ca. 42 millioner kroner per år, men bestemmes hvert år i jordbruksavtalen.

I vårt fylke går ca. 85 % av midlene til tiltak for å redusere forurensing til vassdrag og kyst.

De regionale miljøtilskuddene reguleres av "Forskrift om tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket i Østfold". Forskriften finner du bakerst i

denne veilederen og på Fylkesmannens hjemmeside, www.fylkesmannen.no/ostfold.

Prioriterte områder

I forbindelse med RMP er fylket delt inn i "prioriterte områder" og "andre områder".

I Østfold har vi tre vannområder som er valgt som prioriterte områder:

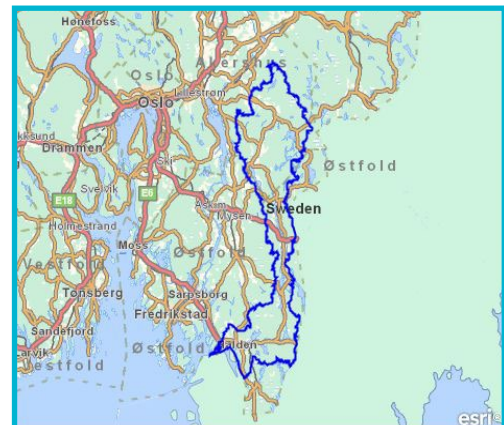
Glomma Sør, Haldenvassdraget og Vansjø-Hobølvassdraget (Morsa). Se kartene nedenfor. Kartene finner du også på <http://vann-nett.no>

I disse områdene gis det noe høyere tilskudd, og noen av forurensingsordningene gjelder bare innenfor disse områdene. Du finner tilskuddssatsene under hver enkelt ordning.

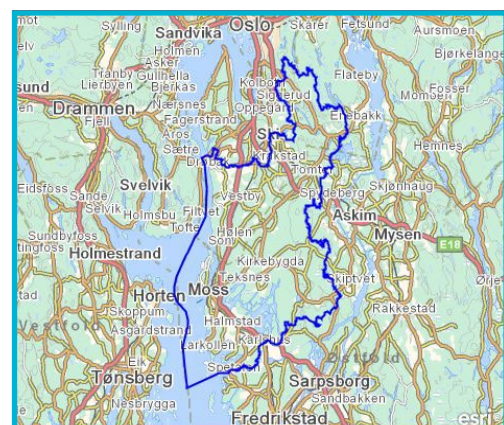
Vannområde Glomma Sør

Vannområde Haldenvassdraget

Vannområde Vansjø og Hobølvassdraget (Morsa)

Hvordan søker du?

Søk elektronisk!

Landbruksdirektoratet har laget en bruksanvisning til hvordan du kan søke RMP-tilskudd elektronisk.

Du kan søke elektronisk fra 1. august.

Link til søknadsskjema finner du på vår eller Landbruksdirektoratets hjemmeside.

Fordeler ved å søke elektronisk:

- Karttegnene fra i fjor kan gjenbrukes
- Du får ferdig utfylte opplysninger om foretaket
- Du får løpende beskjed om du har fylt ut skjemaet riktig
- Opplysningene blir kontrollert
- Du får kvittering på at søknaden er mottatt. Husk å sjekke meldingsboksen i Altinn!
- Opplysningene du legger inn kan kopieres til søknader senere år
- I Altinn kan du se når søknaden er behandlet

Det er imidlertid fortsatt mulig å levere papirsøknader, selv om det gir ekstra arbeid for kommunen. Søknadsskjema kan du laste ned fra vår nettside fra 1. august eller få ved å henvende deg til kommunen.

Du kan alltid kontakte kommunen for å få hjelp med søknaden. Men husk at du selv er ansvarlig for at den er fylt ut og at opplysningene i søknaden er riktige!

Har du søkt elektronisk tidligere kan du finne du igjen dine data når du søker i år.

Husk søknadsfristen 20. oktober!

Fra hjemmesiden til Landbruksdirektoratet:

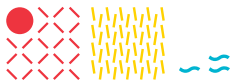

NB!!

Husk å trykke på

“Videre til innsending” etter at du har kontrollert søknaden.

Søknaden er ikke sendt inn før du har trykket på “Send inn”. Sjekk at du har fått kvittering i meldingsboksen i Altinn.

Verdt å vite...

Vilkår for å få RMP-tilskudd:

- Send inn kart over omsøkt areal sammen med søknaden
- Om du har planteproduksjon må du ha gjødselplan, og sprøytejournal dersom du bruker plantevernmidler

Leiejord?

Mange foretak oppfatter leiejord. Ved endringer i jordleieavtaler for arealer det søkes tilskudd til, plikter søker å underrette eier og ny leier om det er gitt miljøtilskudd til arealet og hvilke følger det har for driften.

Spørsmål?
Ta kontakt med landbruksforvaltningen i kommunen din eller med Fylkesmannen.

Hvem kan søke?

Foretak som er berettiget produksjonstilskudd og godkjente beitelag kan søke om tilskudd. Det er den som disponerer arealet/dyra 31. juli hvert enkelt år som har rett på tilskuddet. Tilskudd utbetales til det foretaket eller beitelaget som har søkt. Utbetaling skjer fra Landbruksdirektoratet i mars året etter.

Kontroll

Kommunen, Fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet kan kontrollere opplysningene gitt i søknaden om RMP. Kontrollen gjennomføres vanligvis ved stedlig befaring, oppmåling av arealer, telling av dyr med mer.

Avkorting

Hvis du i din søknad har gitt feil opplysninger, eller ikke har oppfylt vilkårene for de tilskuddene du søkt om, kan din utbetaling avkortes. Størrelsen på avkorting er avhengig av hvor alvorlig avviket eller bruddet er.

Areal i annet fylke?

Søk RMP-tilskudd i det fylket arealet ligger i

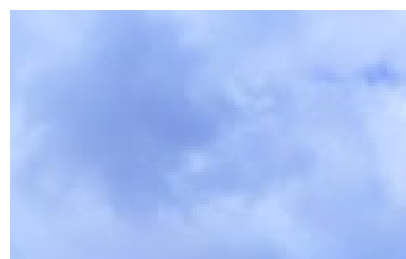
Kart

På hjemmesiden til NIBIO (tidligere Skog og landskap), finner du både "Gårdskart" og "Kilden" som kan være til god hjelp når du skal søke.

Andre miljøtilskudd

- Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) kan gis i kulturlandskapstiltak og tiltak mot forurensing. Dette gjelder enkeltprosjekter og er ikke årlig tilskudd.
- Grøftetilskudd. Du kan søke tilskudd til drenering av jordbruksjord.

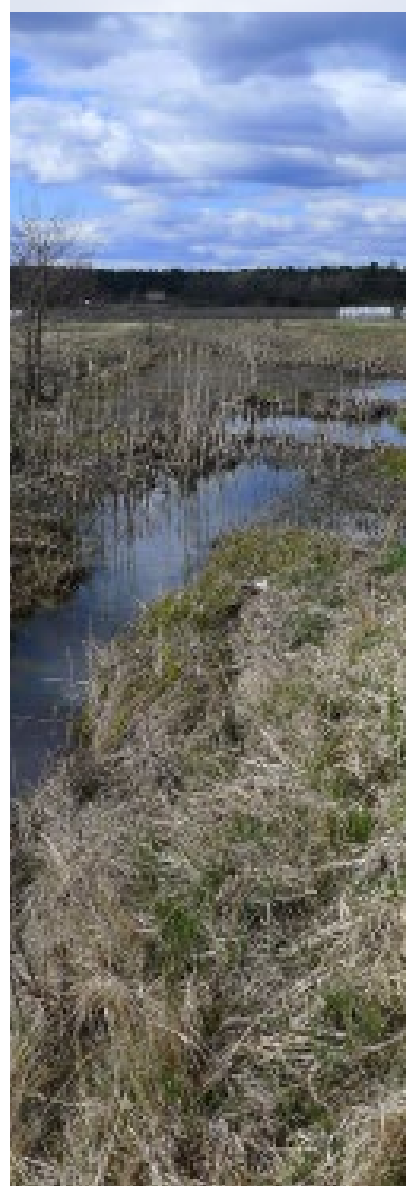
Tilskuddsordningene

I denne delen av veilederen finner du de forskjellige tilskuddsordningene med beskrivelser, vilkår og satser

Foto: Svein Skøien

Tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst

≡ Ingen / utsatt jordarbeiding

Det gis tilskudd for dyrka mark som ikke jordarbeides om høsten og som dermed overvintrer med stubb. Hovedsakelig gjelder dette for kornarealer som enten ligger i stubb eller direktesås.

Tilskudd kan også gis der det har vært høstet oljevekster, åkerbønner og erter, korn med gjenlegg, grønnfôr med gjenlegg, grønn gjødsling og grønnfôrvekster sådd med liten radavstand og der bare overjordiske deler høstes.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet skal ikke gjødsles eller jordarbeides etter høsting og ikke før 1. mars neste år.
- Arealet skal ikke ha vesentlige skader som følge av tråkk, beiting eller kjøring.

Tilskuddet er gradert etter erosjonsklasse, slik at det gis høyest tilskudd på de mest erosjonsutsatte arealene. Vi benytter klassifiseringen med 4 erosjonsklasser fra NIBIO (tidligere Skog og landskap).

Erosjonsklasse	Foreløpig sats i prioriterte områder*	Foreløpig sats i andre områder (kr/daa)
1	0,-	0,-
2	130,-	70,- (0,- fra 2016**)
3	150,-	100,-
4	160,-	100,-

* Se kart på side 6

**Som følge av jordbruksavtalen 2015

≡ Høstharving

Det gis tilskudd til lett høstharving i erosjonsklasse 2. For å motta tilskudd skal det harves én gang snarest mulig etter tresking.

Vilkår for tilskudd:

- Høstharvingen skal gjennomføres så raskt som mulig etter tresking og seinest 15. september.
- Det skal være minst 30 % halmdekking av jorda etter harvingen.
- Arealet skal ikke gjødsles eller jordarbeides ytterligere før 1. mars neste år.
- Det skal ikke harves dypere enn 10 cm.

Foto: Svein Skøien

* NB! Fra 2016 vil denne ordningen kun gjelde i prioriterte områder, som en følge av jordbruksavtalen 2015.

Erosjonsklasse	Foreløpig sats (kr/daa), for hele Østfold*
2	30,-

≡ Direktesådd høstkorn

Det gis tilskudd til direktesådd høstkorn i de prioriterte områdene. For å motta tilskudd skal det ikke være ekstra jordarbeidingsredskap koblet på direktesåmaskinen.

Erosjonsklasse	Foreløpig sats (kr/daa) for prioriterte områder*
1	0,-
2	170,-
3	170,-
4	170,-

* Se kart på side 6

≡ Fangvekster sådd sammen med vekster

Med fangvekster mener vi vekster som sås for å ta opp næringsstoffer og beskytte jorda mot erosjon og tilslamming etter at hovedveksten er høstet. Vekstene kan sås sammen med en hovedkultur og vil fortsette veksten etter at denne er høstet. Det gis

tilskudd til fangvekster som sås samtidig med vekster til frømodning.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet skal ikke jordarbeides, sprøytes eller gjødsles om høsten, og ikke før 1. mars neste år.

- Frøblanding skal inneholde maks 15 % belgvekster, og ikke være lik hovedveksten det året fangveksten sås eller året etter.

Foreløpig sats for hele Østfold
120,- kr/daa

≡ Fangvekster sådd etter høsting

Det gis også tilskudd til fangvekster som sås umiddelbart etter tidlig høsting av grønnsaker og poteter.

Vilkår for tilskudd:

- Fangvekster sådd senest 31. juli etter tidlig høsting av grønnsaker og poteter.
- Arealet skal ikke jordarbeides, sprøytes eller gjødsles om høsten, og ikke før 1. mars neste år.

Frøblanding skal inneholde maks 15 % belgvekster, og ikke være lik hovedveksten året etter.

Foreløpig sats for hele Østfold

120,- kr/daa

≡ Grasdekte vannveier

Det kan bli stor overflateavrenning og erosjon i daler og dråg i terrenget eller i andre områder hvor overflatevannet pleier å renne. For å beskytte jorda i slike vannveier kan det sås til med permanent grasdekke.

Det gis tilskudd til gras i slike dråg eller vannveier. Tilskuddet gjelder i åkerareal (korn, potet, grønnsaker). Det gis ikke tilskudd til grasdekte vannveier i eng.

Vilkår for tilskudd:

- Grasdekte vannveier skal være minimum 6 meter brede.
- Graset/kløveren skal være godt etablert om høsten og ha minimum 5 års varighet.
- Når graset skal fornyes, må dette skje om våren.

Foreløpig sats i prioriterte områder*

10,- kr/m

Foreløpig sats i andre områder

6,- kr/m

* Se kart på side 6

Foto: Hege Aae

≡ Vegetasjonssone (buffersone)

Det gis tilskudd for striper tilsådd med gras langs åpen grøft, bekk, elv eller sjø (vegetasjonssone / buffersone). Det kan også være aktuelt å legge vegetasjonssone på tvers av fall i lange hellinger.

Tilskuddet gis også i gjenleggsåret forutsatt at grasdekket skal være varig. Det utbetales samme tilskudd i korn-, potet- og grønnsaksproduksjon.

Vilkår for tilskudd:

- Vegetasjonssonen skal være minst 6 meter bred regnet fra jordekanten.
- Grasdekket skal være godt etablert og dekke jordoverflaten tidlig på høsten.
- Det grasdekte arealet skal ikke sprøytes eller gjødsles med fosfor. Ved to høstinger og delt gjødsling, kan det samlet gjødsles med opptil 10 kg N/daa forutsatt at det er benyttet spredeutstyr som plasserer gjødsel med presisjon. Kvittering på innkjøpt fosforfri nitrogengjødsel skal kunne framvises ved kontroll.
- Arealet skal høstes. Beiting regnes som høsting og tillates når det ikke fører til betydelige skader på grunn av hard beiting eller tråkk.

- Arealet skal kun jordarbeides ved fornying av grasdekket og når dette er nødvendig. Fornyng skal ikke skje oftere enn hvert 5. år. Når tiltaket fornyes eller avsluttes skal ikke arealet sprøytes eller jordarbeides før 1. mars året etter.
- Det gis ikke tilskudd til både vegetasjonssone og andre grasdekte arealer på samme areal.

Det er selvsagt mulig å øke bredden på vegetasjonssonen for å få en bedre arbeidsbredde. Tilskuddet beregnes likevel per lengdemeter.

Foreløpig sats i prioriterte områder*	Foreløpig sats i andre områder
10,- kr/m	4,- kr/m

* Se kart på side 6

Foto: Svein Skøien

≡ Andre grasdekte arealer

Det gis tilskudd for å dyrke flerårig gras på utvalgte arealer med hovedsakelig stor erosjonsrisiko, samt på flomutsatt areal.

Kommunen må godkjenne at det kan gis tilskudd til det aktuelle arealet.

Det finnes ikke eksakt kartgrunnlag som viser vassdragsnært og flomutsatt areal, men dette bør vurderes lokalt på den enkelte eiendom og avmerkes på kart.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet skal drives med flerårig eng (minimum 3-årig).
- Gjødslinga skal være inntil 70 % av vanlig norm for gras.
- Arealet skal være registrert som fulldyrka areal og høstes. Beiting regnes som høsting.

Foreløpig sats i prioriterte områder*	Foreløpig sats i andre områder
250,- kr/daa	150,- kr/daa

* Se kart på side 6

≡ Stubb i flomutsatte og vassdragsnære områder

Dette innebærer at det ikke skal jordarbeides om høsten på arealer som ligger nær vassdrag og er flomutsatt.

I de prioriterte områdene er det også bestemt i forskrift at det ikke skal jordarbeides om høsten på disse arealene.

Bruker og kommunen må i fellesskap bli enige om hva som er flomutsatt. Arealer som oversvømmes ved en 5-årsflom har vært et utgangspunkt, men vi har ikke noe eksakt kart som viser disse arealene.

Det gis tilskudd selv om arealene ligger i erosjonsklasse 1. Tilskuddet gis bare i de prioriterte områdene.

Foreløpig sats i prioriterte områder*
140,- kr/daa

* Se kart på side 6

Foto: Svein Skøien

≡ Vedlikehold av fangdammer

Det kan gis tilskudd til skjøtsel og vedlikehold av fangdammer.

Det gis tilskudd per dam med en sats per dekar damstørrelse.

For større vedlikeholdsarbeid og tømning av sediment kan det søkes SMIL-tilskudd.

Foreløpig sats for hele Østfold

1000,- kr/daa

≡ Utsatt omlegging av eng

Det gis tilskudd til eng og frøeng siste høsteår. Dette er nå en egen ordning slik at man kan skille grasarealene fra kornarealene. Tilskuddet gis uavhengig av erosjonsklasse, men kun i prioriterte områder.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet skal ikke gjødsles eller jordarbeides etter høsting og ikke før 1. mars neste år
- Arealet skal ikke ha vesentlige skade som følge av tråkk, beiting eller kjøring.

Foreløpig sats i prioriterte områder*

80,- kr/daa

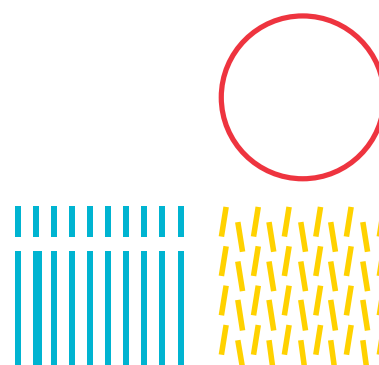
* Se kart på side 6

≡ Miljøavtale

Det kan gis tilskudd til foretak som inngår forpliktende miljøavtale. Denne ordningen gjelder foreløpig bare i Vestre Vansjø.

Miljøkontraktene i Vestre Vansjø videreføres med samme satser som i 2014.

Produksjon	Foreløpig sats
Korn	80,- kr/daa
Grønnsaker	550,- kr/daa

Tiltak for å redusere bruk av kjemiske plantevernmidler

≡ Ugrasharving

Det gis tilskudd til ugrasharving på konvensjonelt dyrket åkerareal der det ikke brukes ugrasmidler mellom såing og høsting.

For å motta tilskudd skal harvingen foregå på et tidspunkt og på en slik måte at den har tilfredsstillende effekt på ugraset.

Ugrasharving skal føres i plantevernjournalen.

Foreløpig sats for hele Østfold

50,- kr/daa

Tiltak for å ivareta landbrukets kulturlandskap

≡ Beite av lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Det gis tilskudd til beite på følgende areal:

1. Øyer og holmer: Øyer og holmer uten veiforbindelse langs kysten eller i ferskvann. Tilskuddet skal kompensere for ulempen ved transport med båt.
2. Areal med spesielle verdier: Beite på uplanerte raviner og beiter i spesielt verdifulle kulturlandskap (nasjonale og regionale).

For areal med spesielle verdier skal minst 50 % av arealet være dekket av beitetålende gras og urter. Holmebeite er generelt å anse som utmarksbeiter og har ikke tilsvarende krav om grasdekke.

For begge tilskuddsklassene legges det til grunn et arealkrav på 2 daa per dyreenhet (0,5 dyreenheter pr daa).

Tilskuddet utbetales per dyreenhet så lenge dette kravet oppfylles. Ved høyere dyretetthet enn 0,5 dyreenheter per daa, vil tilskuddet utbetales per dekar.

Omregning til dyreenheter:
1 sau/geit = 1 dyreenhet,
1 melkeku = 5 dyreenheter og
1 hest/ungdyr av storfe = 3 dyreenheter.

Vilkår for tilskudd:

- Beitet skal ikke jordarbeides, gjødsles eller behandles med plantevernmidler (gjelder også gjerdetraséen).
- Arealet må være ryddet for krattskog og hogstavfall.
- Arealet skal, i slutten av beitesesongen, være så godt beitet at det ikke står igjen gras og urter som kan påvirke neste års tilvekst negativt.
- Ved leie av dyr eller areal skal det foreligge en skriftlig avtale.

Foreløpige satser:	Kr/dyreenhet	Kr/daa
Holmebeite	400,-	200,-
Arealer med spesielle verdier	500,-	250,-

Foto: Vidar Asheim

≡ Skjøtsel av særegne landskapselementer

Det gis årlig tilskudd til særegne elementer i landskapet: gårdsdammer, åkerholmer og store trær.

Det gis ikke tilskudd til elementet "store trær" som står på åkerholmer det søkes tilskudd til.

Vilkår for tilskudd:

- Det skal ikke sprøytes, gjødsles eller brennes ved eller på elementene
- Det kreves årlig skjøtsel ved beskjæring, slått eller beite av vegetasjon på og rundt elementene

- Kratt, trær og busker av gjengroingskarakter skal fjernes
- Det skal ikke settes ut fisk i dammer

Foreløpige satser	
Gårdsdam	500,- kr/dam
Åkerholme	300,- kr/åkerholme
Store trær	50,- kr/tre

≡ Drift av beitelag

Det gis tilskudd til beitelag som er godkjent av kommunen. Tilskuddet gjelder sau, geit, hest og storfe. Tilskuddet beregnes ut fra antall sankede dyr etter beitesesongen.

Søknadsfristen for denne ordningen er 1. november.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet må beites i minst 6 uker i løpet av sommerhalvåret.
- Det kan ikke være søkt om tilsvarende tilskudd i annet fylke.
- Registrerte lag må ha minst to medlemmer og 150 småfeeneheter (sau/geit) eller minst 30 hest/storfe.
- Beitelaget må være registrert i Enhetsregistret/foretaksregistret med eget organisasjonsnummer.
- Beitelaget skal føre tilsyn med dyra minst en gang per uke. Tilsynet må kunne dokumenteres gjennom lister eller notater.

Foreløpige sats pr. dyr	
Storfe og hest	30,-
Sau og geit	15,-

Tiltak for å ivareta biologisk mangfold

≡ Skjøtsel av slåttemark

Det gis tilskudd til slått av verdifull slåttemark. Arealet skal være registrert i "Naturbase" (på www.miljodirektoratet.no), og ha fått skjøtelsplan utarbeidet innenfor oppfølging av handlingsplan for slåttemark.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet skal ikke jordarbeides, sprøytes, gjødsles eller tilsås.
- Slått og ryddet vegetasjon skal fjernes.
- Arealet skal slås etter frøsetting; ikke før 15. juli og ikke etter 15. september.
- Slått skal foretas med ljå eller mindre maskiner og kun med skjærende redskap (ikke tråd eller kjetting). Dispensasjon kan søkes hos Fylkesmannen for bruk av mindre traktorer for store arealer.
- Arealet må være ryddet for kratt og hogstavfall.

Arealet må gjerne etterbeites om høsten. I tillegg anbefaler vi å la slåttene ligge og tørke noen dager før den fjernes, slik at plantene får frødd seg.

Foreløpig sats
1500,- kr/daa

Foto: Monika Olsen

≡ Skjøtsel av styvingstrær

Det gis tilskudd til skjøtsel av styva trær som tradisjonelt har blitt høstet for løv til fôr. Det gis ikke tilskudd oftere enn hvert 5. år.

Vilkår for tilskudd:

- Trærne skal beskæres, men ikke fjernes.
- Ved behov skal trær erstattes med nye av samme treslag. Det skal ikke gjennomføres treslagsskifte til kortlevde arter, for eksempel bjørk.

Foreløpig sats

500,- kr per styva tre

≡ Slått av biologisk verdifulle arealer

Bønsætre. Foto: Vidar Asheim

Det gis tilskudd til slått og skjøtsel av verdifull slåttemark som ikke har vært gjødslet eller jordarbeidet, og som har vært i kontinuerlig bruk/hevd gjennom regelmessig slått.

Tilskuddet gis til artsrike enger som er registrert i kommunenes kartlegging av naturtyper og biologisk mangfold, og som skjøttes som slåttemark. Ordningen kan også gjelde områder med tilsvarende miljøverdier som har mottatt SMIL-midler.

Vilkår for tilskudd:

- Arealet skal ikke jordarbeides, sprøytes, gjødsles eller tilsås.
- Slått og ryddet vegetasjon skal fjernes.
- Arealet skal slås etter frøsetting; ikke før 15. juli og ikke etter 15. september.
- Slått skal foretas med lå el- eller mindre maskiner og kun med skjærende redskap (ikke tråd eller kjetting). Dispensasjon kan søkes hos Fylkesmannen for bruk av mindre traktorer for store arealer.
- Arealet må være ryddet for kratt og hogstavfall.

Arealet må gjerne etterbeites om høsten. I tillegg anbefaler vi å la slåttene ligge og tørke noen dager før den fjernes, slik at plantene får frødd seg.

Foreløpig sats

1500,- kr/daa

≡ Beite av biologisk verdifulle arealer

Det gis tilskudd til beite av verdifull beitemark. For å motta tilskudd skal beitet være registrert som "naturbeitemark" i Naturbase (på www.miljodirektoratet.no), som "verdifull beitemark" i kommunens kartlegging av naturtyper og biologisk mangfold eller ha tilsvarende verdier.

Vilkår for tilskudd:

- Beitet skal ikke jordarbeides, gjødsles, tilsås eller behandles med plantevernmidler (gjelder også gjerde-traséen).
- Arealet må være ryddet for krattskog og hogstavfall.
- Arealet skal, i slutten av beitesesongen, være så godt beitet at det ikke står igjen gras og urter som kan påvirke neste års tilvekst negativt.
- Ved leie av dyr eller areal skal det foreligge en skriftlig avtale.

Foreløpig sats

250,- kr/daa

≡ Bevaringsverdige husdyrraser

Det gis tilskudd til storfe av rasen Østlandsk rødkolle.

Vilkår for tilskudd:

- Dyra må gå minst 6 uker på areal som ikke er fulldyrket.

NB! Denne ordningen utgår fra RMP fra søknadsåret 2016 som følge av jordbruksavtalen 2015.

Østlandsk rødkolle. Foto: Hege Aae

Foreløpig sats

700,- kr per storfe

Tiltak for bevaring av kulturmiljøer og kulturminner

≡ Skjøtsel av gravminne

Det gis tilskudd for å skjøtte enkeltstående gravminner.

Vilkår for tilskudd:

- Arealene skal ikke jordarbeides, gjødsles, sprøytes eller brennes.
- Gravminnet skal være synlig på overflaten etter skjøtsel. Gravminnet skal holdes ryddig for søppel og uønsket vegetasjon og være tilgjengelig for allmennheten. Kulturminnemyndighetene

skal kontaktes ved skjøtsel av gravminne. For større tiltak skal skjøtselsplan utarbeides i samråd med kulturminnemyndighetene.

Foreløpig sats

500,- kr per gravminne

≡ Skjøtsel av gravfelt

Det gis tilskudd for å skjøtte gravfelt ved slått eller beite. I søknaden skal både antall daa og antall stk angis.

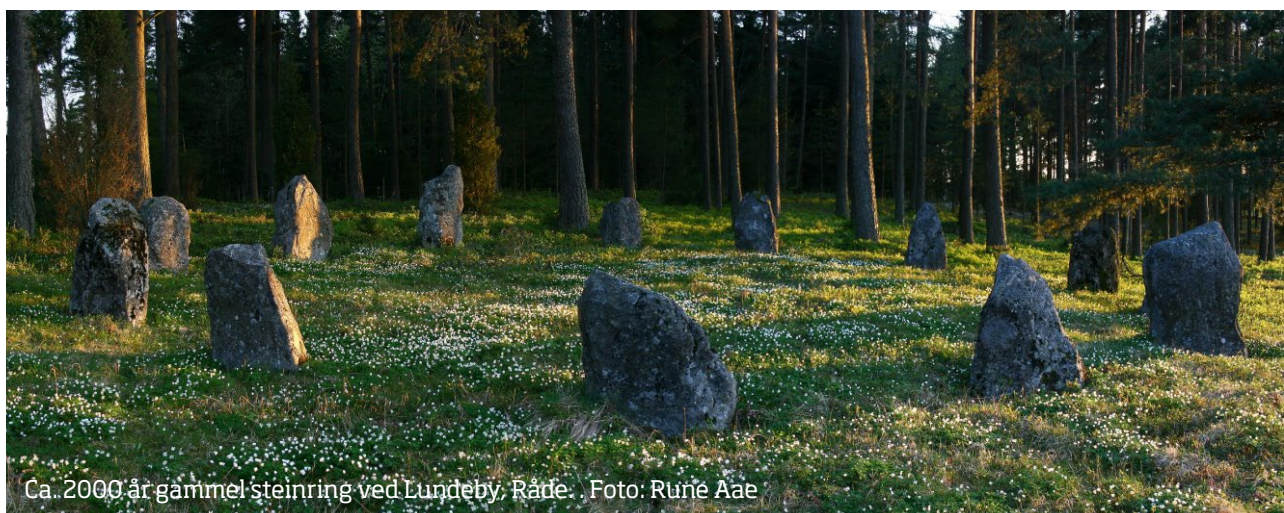
Vilkår for tilskudd:

- Arealene skal ikke jordarbeides, gjødsles, sprøytes eller brennes.
- Gravfeltet skal være synlig på overflaten etter skjøtsel. Gravfeltet skal holdes ryddig for søppel og uønsket vegetasjon og være tilgjengelig for allmennheten.

Kulturminnemyndighetene skal kontaktes ved skjøtsel av gravfelt. For større tiltak skal skjøtselsplan utarbeides i samråd med kulturminnemyndighetene.

Foreløpige satser

Slått	1500,- kr/daa
Beiting	250,- kr/daa

Ca. 2000 år gammel steinring ved Lundeby, Råde. Foto: Rune Aae

≡ Skjøtsel av automatisk freda kulturminner

Det gis tilskudd for å skjøtte andre automatisk freda kulturminner, som for eksempel boplasser, hustufter, dyrkingsspor, helleristninger, fangstgroper og hulveier.

I søknaden skal både antall daa og antall stk angis.

Vilkår for tilskudd:

- Arealene skal ikke jordarbeides, gjødsles, sprøytes eller brennes.
- Kulturminnet skal være synlig på overflaten etter skjøtsel. Kulturminnet skal holdes ryddig for søppel og uønsket vegetasjon og være tilgjengelig for allmennheten.

Kulturminnemyndighetene skal kontaktes ved skjøtsel av automatisk fredede kulturminner. For større tiltak skal skjøtelsplan utarbeides i samråd med kulturminnemyndighetene.

Foreløpige sats	
Slått	1500,- kr/daa
Beiting	250,- kr/daa

≡ Skjøtsel av rydningsrøyser

Det gis tilskudd til slått og skjøtsel av rydningsrøyser.

Vilkår for tilskudd:

- Det skal ikke gjødsles, sprøytes eller brennes ved eller på røysene.
- Det kreves årlig skjøtsel ved slått eller beite av vegetasjon rundt røysene.
- Kratt, trær og busker av gjengroingskarakter skal fjernes.
- Kulturminnet skal holdes ryddig for søppel.

Foreløpig sats	
100,- kr per rydningsrøys	

Rydningsrøys, Bøensætre. Foto: Therése Elfstrøm

≡ Skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder

Det gis tilskudd til slått og
skjøtsel på tun og rundt byg-
ninger på setervoller, finnebo-
plasser og husmannsplasser.

Vilkår for tilskudd:

- Kulturminnet skal holdes ryddig for søppel og uønsket vegetasjon og være tilgjengelig for allmennheten.
- Arealene skal ikke jordarbeides, gjødsles eller sprøytes.
- Setervoller, finneboplasser og husmannsplasser skal ha mottatt SMIL-midler tidligere eller ha bygninger av verdi for bevaring.

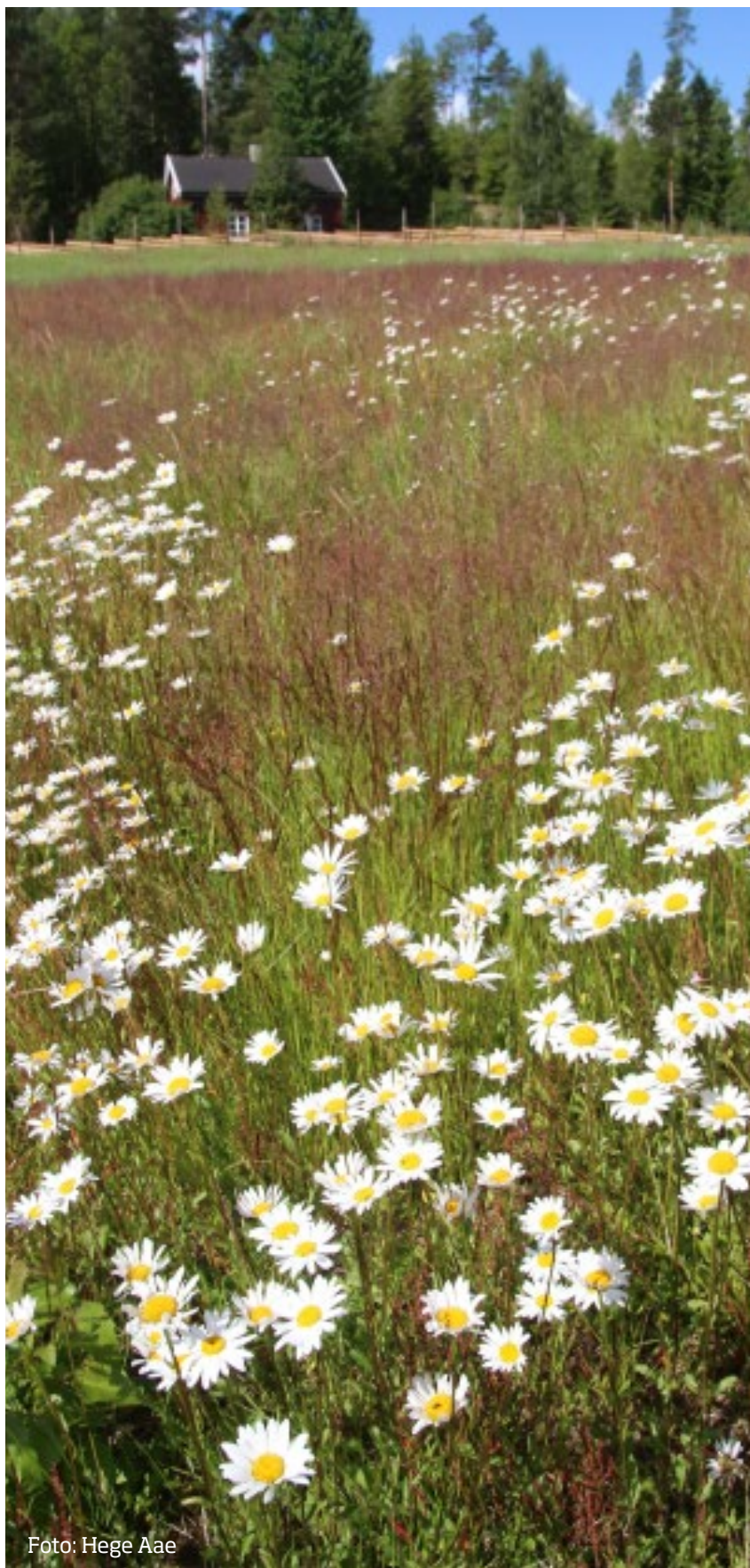

Foto: Hege Aae

Foreløpig sats

1500,- kr/daa

≡ Skjøtsel av bakkemurer/steingjerder, trerekker/alléer og skigarder

Det gis årlig tilskudd til skjøtsel av disse elementene.

Vilkår for tilskudd:

- Det skal ikke gjødsles, sprøytes eller brennes ved eller på disse elementene.
- Årlig skjøtsel ved beskæring, slått eller beite av vegetasjon rundt om elementene.
- Kratt og trær og busk av gjengroingskarakter skal fjernes.
- Trærne kan beskjæres, men ikke fjernes. Det skal ikke gjennomføres treslagsskifte til kortlevde arter, men ved behov bør trær erstattes med nye av samme treslag.
- Det gis kun tilskudd til skjøtsel som gjennomføres i regi av søker.

Foreløpige satser	
Bakkemur / steingjerde	10,- kr/meter
Trerekke / allé	20,- kr/meter
Skigard	10,- kr/meter

Foto: Therése Elfstrøm

Tiltak for friluftsliv og tilgjengelighet

≡ Vedlikehold av ferdselsårer i jordbruket

Det gis tilskudd til skjøtsel av stier for ikke- motorisert ferdsel som oppfyller en eller flere av følgende kriterier:

1. Stier i landskapsvernområder.
2. Historiske veifar.
3. Stier etablert med SMIL-midler.
4. Adkomst til kulturminner.
5. Stier som kanaliserer ferdsel utenom tun og sårbare områder.

Vilkår for tilskudd:

- Stien skal knyttes opp mot eksisterende sti- eller veinett og være tilgjengelig for allmennheten. Stien skal kunne avmerkes på kart.
- Stien skal være merket, vegetasjon skal holdes nede og søppel må ryddes vekk.
- Det gis kun tilskudd til den delen av stien som går i innmark.

Foreløpig sats

10,- kr per lengdemeter
(lav tilrettelegging)

Foto: Hege Aae

RMP-forskriften for Østfold fylke

Forskrift om tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket i Østfold fylke

Forskrift fastsatt av Fylkesmannen i Østfold 2015-05-19 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og delegasjonsvedtak i brev av 14. desember 2004 fra Landbruks- og mat-departementet.

Kap. 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å bidra til at jordbruket i Østfold fylke drives miljøforsvarlig og ivaretar kulturlandskapet.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for tilskudd til miljøtiltak i Østfold fylke.

§ 3 Grunnvilkår

Tilskudd til miljøtiltak etter denne forskriften kan bare gis til foretak som er berettiget produksjonstilskudd, jf. forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd mv. i jordbruket, og/eller, beitelag som er godkjent av kommunen og som er registrert i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven av 13.06.1994, nr. 15.

For alle foretak som har jordbruksareal med planteproduksjon og som har rett til produksjonstilskudd, er det et vilkår at foretaket oppfyller kravene til gjødslingsplan i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging § 3.

Ved bruk av plantevernmidler er det et vilkår at foretaket oppfyller kravene til føring av journal i forskrift 06. mai 2015 nr. 455 om plantevernmidler, § 20 og § 26, og føring og oppbevaring av register over plantevernmidler i samme forskrift, artikkel 67.

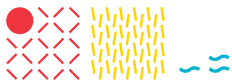
Kap. 2 Generelle bestemmelser

§ 4 Retningslinjer og satser

Tilskudd utbetales etter utfyllende retningslinjer, satser, definisjoner m.v. fastsatt av Fylkesmannen i Østfold i Regionalt bygdeutviklingsprogram samt rundskriv.

Forurensningstiltak det kan søkes tilskudd om:

- Ingen jordarbeiding om høsten
- Høstharving
- Direktesådd høstkorn
- Fangvekster sådd sammen med vekster
- Fangvekster sådd etter høsting
- Grasdekte vannveier
- Vegetasjonssone
- Andre grasdekte arealer
- Stubb i flomutsatte og vassdragsnære områder
- Vedlikehold av fangdammer
- Utsatt omlegging av eng
- Miljøavtale
- Ugrasharving

Tiltak som fremmer kulturlandskapsverdier, biologisk mangfold, friluftsliv og tilgjengelighet det kan søkes tilskudd om:

- Beite av lokalt verdifulle kulturlandskap
- Skjøtsel av særegne landskapselementer
- Organisert beitebruk/drift av beitelag
- Skjøtsel av slåttemark og skjøtsel av slåttemyr
- Skjøtsel av styvingstrær
- Slått av biologisk verdifulle arealer
- Beite av biologisk verdifulle arealer
- Bevaringsverdige husdyrraser

- Skjøtsel av gravminne
- Skjøtsel av gravfelt
- Skjøtsel av andre automatisk fredede kulturminner
- Skjøtsel av bakkemurer, trerekker, skigarder
- Skjøtsel av rydningsrøyser
- Skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder

- Vedlikehold av ferdselsårer i jordbrukslandskapet

§ 5 Søknad og utbetaling

Søknad fremsettes på søknadsskjema fastsatt av Fylkesmannen i Østfold. Søknadsfristen er 20. oktober. For tilskudd til beitelag er søknadsfristen 1. november.

Ved for sent fremsatt søknad vil det tildelte tilskuddet bli redusert med 1 000 kroner per virkedag etter fristens utløp og opp til 20 virkedager. Søknader som innkommer senere enn 20 virkedager etter fristen, vil ikke bli behandlet. Innvilget tilskudd utbetales til det foretaket eller beitelaget som fremsatte søknaden. Tilskuddet kan ikke overdras til eie eller pant.

§ 6 Administrasjon, dispensasjon og klage

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen. Fylkesmannen kan etter søknad i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskriften.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages¹ til Fylkesmannen. Vedtak fattet av Fylkesmannen i første instans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 7 Opplysningsplikt og kontroll

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Kommunen, Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige. Søker plikter å utlevere all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i forbindelse med søknad om tilskudd kan også kontrolleres ved telling og måling på de eiendommer som foretaket benytter i driften.

¹Jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

§ 8 Avkortning ved regelverksbrudd

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.

Tilskuddet kan avkortes eller helt bortfalle dersom foretaket ikke oppfyller, eller bare delvis oppfyller kravene stilt i § 3, andre og tredje ledd. Av samme grunner kan utbetalt tilskudd delvis eller helt kreves tilbakebetalt, jf. § 10.

§ 9 Avkortning ved feilopplysninger

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke overholder de frister som kommunen, Fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrollopgaver i medhold av § 7.

§ 10 Tilbakebetaling og renter mv.

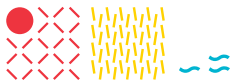
Dersom foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere tilskuddsutbetaling. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 8 og § 9.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i senere tilskuddsutbetalinger til foretaket.

§ 11 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 2015-05-19. Samtidig oppheves forskrift Forskrift om regionalt miljøprogram for jordbruket, Østfold (FOR 2014-07-21-1014).

Definisjoner

Gårdsdam: Ofte anlagte som vanningsdammer, branndammer, drikkevannsdammer med mer. Maks 1000 m².

Åkerholme: holmer, mellom 100 m² og 1000 m², helt omgitt av åkermark. Skjøtsel av disse kan bestå av slått, beite og/eller rydding for å slippe lys til lyskrevende trær.

Store trær: enkeltstående trær med en omkrets på over 2 m i brysthøyde. Tuntrær eller trær i eller direkte tilknyttet åkerareal. Tilskudd til store trær kan ikke kombineres med tilskudd til åkerholme, allé eller styva trær.

Styvingstrær: trær som tradisjonelt har blitt høstet til fôr.

Nyere tids kulturminner

- **Steingjerde/bakkemur:** konstruksjon av stein, oppført på tradisjonell måte med tradisjonelle materialer i minimum tre synlige lag, som er blitt brukt til å gjerde inn eller ut, som markering av eiendomsgrense eller som støtte i veikanter og terrasser. Ved kontroll gjøres en helhetsvurdering av strekninger med henhold til skjøtselsvilkår med mer.
- **Allé/trerekke:** rekker med tilplantede trær langs gårdsvei. Minimum 7 trær i rekka.
- **Skigard:** tverrstilt trekonstruksjon av trestaur som er oppført på tradisjonell måte og som har blitt brukt for å gjerde inn eller ut, eller som en markering av eiendomsgrenser.

Automatisk fredete kulturminner (fra før 1537)

- **Gravminne:** forhistorisk grav eller minnegjenstand i stein eller jern som er satt opp ved/på en grav. For eksempel dysser, ganggraver, gravhauger og middelaldergraver.
- **Gravfelt:** forhistoriske graver som ligger samlet innen et begrenset område. For eksempel gravhauger, gravrøyser, flatmarksgraver eller bautasteiner.
- **Andre:** for eksempel boplasser, hustufter, dyrkingsspor, veifar, helleristninger med mer .

Rydningrøyser: hauger/røyser med dyrkingsstein i kulturlandskapet, som vanligvis ligger i kanten av jordet. Rydningsrøyser kan være store og godt synlige, eller de kan være små og unnselige. Ofte har røysene vært fylt på med nye rydningssteiner i mange generasjoner etter hvert som mer jord har blitt dyrket opp.

Viktige kulturhistoriske områder: tun og bygninger på setervoller, finneboplasser og husmannsplasser. Områdene skal tidligere ha mottatt SMIL-midler for restaurering eller ha bygninger av verdi for bevaring.

Rydding: nedkapping og fjerning av uønskede trær, busker og kratt for å sikre god lystilgang for beite- og slåttartene som er lyskrevende og for å få et bedre, mer smakelig beite. Trær som settes igjen bør være gamle, grove trær som har vokst opp i et åpent landskap eller mindre klynger av trær som kan gi skygge og ly til dyrene. Spar gjerne blomstrende og bærende trær som rogn, apal og hegg siden disse er viktige for insekter og fugler. I og på kulturminner og kulturspor bør de fleste trær og busker som vokser tett inntil fjernes, ettersom rotvelter kan ødelegge kulturminnene og sprengvirkning fra voksende røtter kan skade dem. Rydding synliggjør også kultursporene i landskapet.

Skjærende redskap: ljå eller motormanuell fingerslåmaskin (tohjulstraktor). Også lett traktor med fingerslåmaskin kan være tillatt, men aldri slag- eller rotorslåmaskin. Skjærende redskap lager et rent snitt, i motsetning til tråd og kjetting som sliter over planten. Den typiske slåttemarksfloraen er sårbar og vil kunne forsvinne hvis feil redskaper brukes.

Slått: slåing og fjerning av gras og urter i slåttemark og i og langs kulturspor og kulturminner.

Skjøtsel: vedlikehold og stell av beiter, slåttemark, kulturminner og kulturspor. Inkluderer slått og rydding men også for eksempel å sette tilbake nedfalt stein i steingjerder, fjerning av søppel, gammelt fôr med mer.

Uønsket vegetasjon: trær, busker og kratt som vokser opp under perioder med manglende eller dårlig skjøtsel, og som skader verdifull vegetasjon eller kulturminner/spor i landskapet.

Er du på Facebook?

Gå inn og lik Østfold-bonden og få nyheter og oppdateringer fra Fylkesmannens landbruksavdeling.

Fylkesmannen i Østfold, Pb. 325, 1502 Moss

Fylkesmannen i Østfold,
landbruksavdelingen
Pb. 325, 1502 Moss
Tlf. 69 24 70 00
fmospostmottak@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/ostfold
[Facebook.com/Ostfoldbonden](https://www.facebook.com/Ostfoldbonden)